

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

СЕКЦІЯ 21. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ОСОБИСТОСТІ ТА СОЦІУМУ В КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ

<i>Цільмак Олена Миколаївна, Бакурідзе Ніна Григорівна</i> ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВІ УМІННЯ, ЯКІ ДЕТЕРМІНУЮТЬ ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ПСИХОЛОГА-КОНСУЛЬТАНТА	819
<i>Гурін Руслан Сергійович</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ТА ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ» МАГІСТРАНТАМ-ПСИХОЛОГАМ	821
<i>Джежик Ольга Володимирівна, Цільмак Олена Миколаївна</i> ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	823
<i>Корнута Людмила Михайлівна</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМАНД НА ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ	826
<i>Рєпнова Тетяна Петрівна, Кнудова Маргарита Володимирівна</i> ЕМПАТІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ТА ЇЇ ЕМОЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ	827
<i>Самара Ольга Євгенівна</i> ПСИХОЛОГІЧНА ГІГІЄНА: ВПЛИВ ЗМІ І ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛІВ НА ПСИХІКУ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ	829
<i>Тат'янчиків Андрій Олександрович, Лісовенко Анна Федорівна</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ САМОСВІДОМОСТІ ОСОБИСТОСТІ В ЕПОХУ КІБЕРСОЦІАЛІЗАЦІЇ	831
<i>Ташматов Вячеслав Абдуллайович, Папінян Вікторія Валентинівна</i> ПРОЯВ ГОРЮВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ ЯК ЕМОЦІЙНИЙ ПРОЦЕС ВТРАТИ	833
<i>Трет'якова Тетяна Миколаївна</i> ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ХОЛІСТИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ	835

СЕКЦІЯ 22. ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ, ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННА ВІДБУДОВА УКРАЇНИ

<i>Кібік Ольга Миколаївна</i> ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЕКОНОМІЧНИХ АГЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	837
<i>Слободянюк Ольга Василівна</i> ВПЛИВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ НА МАЛИЙ ТА СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ: ВІЙНА ТА ВІДБУДОВА	838
<i>Корнілова Олеся Володимирівна</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРИВАТНОГО СЕКТОРУ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД	841
<i>Котлубай Вячеслав Олексійович</i> УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ	842
<i>Примаченко Іван Федорович</i> ЗМІНА ПРІОРИТЕТІВ ТА ІНСТРУМЕНТІВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	845
<i>Редіна Євгенія Валентинівна</i> НАСЛІДКИ ВПЛИВУ ВІЙНИ НА БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩЕ УКРАЇНИ	847
<i>Ободовський Юрій Васильович</i> ЩОДО ПОНЯТЬ УМОВНОСТІ ТА БЕЗУМОВНОСТІ В ЕКОНОМІЧНОМУ ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА	849
<i>Калмикова Наталя Юріївна</i> <i>Кузнецова Людмила Валентинівна</i> НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УКРАЇНІ	851

СЕКЦІЯ 23. ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА В ЕПОХУ СТІМКОГО РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

<i>Логінова Наталія Іванівна, Толокнов Анатолій Арнольдович</i> ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ДАНИХ У PYTHON	854
<i>Гура Володимир Ігорович</i> ВИКОРИСТАННЯ БЕЗДРОТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У «РОЗШИРЕНІЙ РЕАЛЬНОСТІ»	856
<i>Задерейко Олександр Владиславович</i> <i>Грезіна Олена Миколаївна</i> ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ СКЛАДНИХ СИСТЕМ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ	859

СЕКЦІЯ 22
ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО
В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ,
ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННА ВІДБУДОВА УКРАЇНИ

*Керівник секції: професор кафедри національної економіки,
доктор економічних наук, професор О. В. Слободянюк*
Секретар секції: асистент кафедри національної економіки
Н. Ю. Калмикова

Кібік Ольга Миколаївна
*Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач кафедри національної економіки, доктор економічних наук, професор*

**ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЕКОНОМІЧНИХ АГЕНТІВ У ПРОЦЕСІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

Посилення уваги до питань визначення відповідальності економічних агентів обумовлене активізацією трендів забезпечення сталого розвитку економічних систем. Поняття відповідальності є комплексним. Розрізняють філософський, соціологічний, юридичний та економічний аспекти відповідальності. Всі аспекти дуже тісно пов'язані та на практиці їх розділити вкрай складно. Однак у даному дослідженні буде приділено увагу переважно економічному аспекту.

За умови вибору напрямку сталого розвитку функціонування економічного агента в процесі досягнення власної цілі має максимально сприяти економічному, соціальному та екологічному розвитку країни.

У процесі функціонування економічні агенти повинні дотримуватися норм законодавства своєї країни з урахуванням інтересів зацікавлених сторін задля забезпечення стабільного та сталого розвитку. Економічний агент повинен чітко дотримуватися норм законодавства щодо прав людини, збереження навколишнього середовища, охорони здоров'я та забезпечення достатнього рівня безпеки праці, сплати обов'язкових податків та платежів в повному обсязі, врахування фінансових та інших вимог [1].

Досягти достатнього рівня відповідальності можливо за умови наявності системи її вимірювання та заходів зі стимулювання досягнення відповідних рівнів показників [2]. Оцінка рівня відповідальності бізнес-структур у процесі сталого розвитку є складним завданням, оскільки вона охоплює багато аспектів діяльності економічного агента.

По-перше, важливо чітко визначити стратегічну ціль сталого розвитку відповідної структури. Ціллю може бути забезпечення сталого зростання та розвитку економічного агента без шкідливого впливу на економічну систему або ресурси, запровадження новітніх технологій та інноваційних рішень для підвищення ефективності та зниження впливу на навколишнє середовище тощо.

По-друге, після визначення стратегічної цілі сталого розвитку слід сформулювати систему ключових показників ефективності, що відображають результати її досягнення. Наприклад, це можуть бути сума інвестицій в сталий розвиток, показники фінансової стійкості та ефективності, рівень задоволеності працівників, рівень енергоефективності, рівень інноваційності сталого розвитку тощо.

По-третє, слід регулярно відслідковувати та аналізувати результати, пов'язані з виконанням ключових показників ефективності.

По-четверте, забезпечення залучення керівництва та всього персоналу до процесу сталого розвитку є передумовою розуміння та прийняття відповідальності за досягнення стратегічної цілі сталого розвитку на всіх рівнях.

По-п'яте, забезпечення прозорості звітності щодо виконання стратегічної цілі сталого розвитку та досягнення рівня відповідальності шляхом публікації щоквартальних звітів, оновлення цільових показників та використання комунікаційних каналів для спілкування зі зацікавленими сторонами.

Впровадження системи відповідальності, складовою якої має бути оцінка рівня відповідальності, може мати позитивний вплив на економічні відносини, рівень якості продуктів та стан навколишнього середовища [3]. Основними проявами такого впливу є:

1. Підвищення рівня довіри у відносини між різними економічними агентами, включаючи споживачів, інвесторів, партнерів та інших зацікавлених сторін задля забезпечення стабільного розвитку бізнесу.

2. Стимулювання інноваційних рішень, спрямованих на зменшення негативного впливу на навколишнє середовище, покращення умов праці, підвищення якості продукції тощо.

3. Відповідальний підхід до економічної діяльності сприяє підвищенню рівня якості продуктів, що задовольняють вимоги споживачів.

4. Імплементация системи відповідальності сприяє раціональному та ефективному використанню ресурсів, мінімізації відходів, що дозволяє зберегти природні ресурси та зменшити негативний вплив на довкілля.

Таким чином, формування системи відповідальності в економічних системах має передбачати визначення чітких стандартів та норм поведінки для різних економічних агентів, що враховують інтереси суспільства в цілому.

Список використаних джерел

1. Відповідальна поведінка бізнесу : рекомендації / уклад.: А. Зінченко, Т. Деркач, М. Саприкіна. Київ : Юстон, 2017. 33 с.

2. Laszlo C. The Sustainable Company: How to Create Value Through Social and Environmental Performance. Washington DC : Island Press, 2003. 215 p.

3. Corporate Social Responsibility / D. Crowther, G. Aras. 1st ed. 2008. URL: https://my.uopeople.edu/pluginfile.php/57436/mod_book/chapter/121631/BUS5116.Crowther.Aras.CSR.pdf

Ключові слова: відповідальність, система відповідальності, економічні агенти, сталий розвиток, ключові показники ефективності.

Keywords: responsibility, system of responsibility, economic agents, sustainable development, key performance indicators.

Слободянюк Ольга Василівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри національної економіки, доктор економічних наук, професор*

ВПЛИВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ НА МАЛИЙ ТА СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ: ВІЙНА ТА ВІДБУДОВА

Європейська інтеграція – це стратегічний курс України, який має значний вплив на всі сфери життя, включаючи економіку та підприємництво.